

Asia: VN/14717/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi työvoimapalveluiden järjestämisestä annetun lain ja valmiuslain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Edustaako vastaaja

Kuntaa

Voitte kirjoittaa lausuntonne palkkatukea koskien alla olevaan tekstikenttään

Haapaveden kaupunki pitää tasa-arvonäkökulman ja TE25-uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta ongelmallisena sitä, että palkkatuen myöntäminen kunnalle tai kuntayhtymälle ammatillisen osaamisen parantamiseen ei olisi enää mahdollista jatkossa.

Tällaisen esityksen uhkana on etenkin nuorten, peruskoulun koulutusasteen varassa olevien ja maahanmuuttajien työllistymispolkujen katkeaminen, jos palkkatukityöllistäminen kuntiin ei olisi enää lainkaan palveluvalikoimassa. Yleisesti esitys rajoittaisi todella paljon heikossa työmarkkina- asemassa olevien henkilöiden työllistymismahdollisuuksia kuntiin.

Esitetyn uudistuksen tavoitteena on alentaa työllisyysmäärärahoja vuodesta 2025 alkaen 37 miljoonaa euroa siten, että kuntien tehtävät vähenevät säästöjä vastaavasti. Esitetty uudistushan on kuitenkin vain aiemminkin vapaaehtoisen palkkatuen rahoitukseen kohdistuva leikkaus, eikä se poista mitään kuntien velvoitteista. Esitys ei siis vähennä kuntien tai työllisyysalueiden kustannuksia siten, että sillä olisi merkitystä valtionosuusrahoituksen kannalta. Vaarana on, että muiden palveluiden käytön lisääntyminen vain lisää kuntien kustannuksia samalla kun palkkatuen rajaaminen alentaa valtionosuuksia.

Esitystä arvioitaessa on huomioitava myös se, että nyt jo voimaantulevien uudistusten myötä kunnat tulevat todennäköisesti vähentämään palkkatukityöllistämistään taloudellisen hyödyn lähes kadotessa ja myös työnhakijoiden halukkuus aloittaa palkkatukityöjaksoja vähenee. Onko tästä syntyvä säästö jo huomioitu valmistelussa? Toinen huomioitava seikka on, että kesällä 2023 voimaan tulleen uudistuksen ohjaavat jo nyt palkkatuen käyttöä. 2023 uudistukselle tulisi antaa tätä selkeästi pidempi arviointiaika, jotta sen todelliset vaikutukset voitaisiin todeta.

Esityksen mukainen palkkatuen rajoittaminen kuntien ja työllisyydenhoidon palveluvalikoimasta yhdessä muiden palvelumuutosten kanssa (aikuiskoulutustuki ja vuorotteluvapaan poistaminen) estävät etenkin suuremmissa palvelutarpeissa olevien työnhakijoiden koulutustason lisäämisen ja hidastavat työllistymispolkujen muodostamista avoimille työmarkkinoille. Huomioitavaa on myös, että esityksen kuntayhtymärajaus asettaa myös oppilaitoksia alueellisesti ja valtakunnallisesti eriarvoiseen asemaan. Myös ajallisesti tämä esitetty uudistus tulee erikoiseen vaiheeseen; toisaalta työllisyysalueiden pitäisi voida taata, ettei vuoden vaihteessa työnhakijoiden palveluihin tule katkeamia, mutta tämä esitys pienentää selvästi alueiden käytössä olevaa palveluvalikoimaa kriittisellä hetkellä.

Esitys myös ohittaa täysin sen tosiasian, että kunnissa on vuosien kehittämistyön kautta onnistuttu palkkatuen avulla luomaan todellisia onnistumisia ja kestäviä jatkopolkuja. Etenkin osaamisen parantamiseen perustuvan palkkatuen avulla työnhakijoiden osaamista ja elämänlaatua on kasvatettu, mikä on näkynyt onnistumisina myös välillisissä kohderyhmissä. Palkkatukijaksot ovat myös johtaneet työllistymiseen avoimille työmarkkinoille, jotka monessa tapauksessa olisivat ilman kuntien työllistämiskeskeisten tukea jääneet toteutumatta. Yleisesti ottaen on hyvin valitettavaa, ettei hallitustasolla anneta merkitystä sille tärkeälle kehittämis- ja toteuttajaroolille, mikä kunnilla on sosiaalisessa työllistämässä ja työnhakijoiden palveluissa ollut ja on edelleen.

Voitte kirjoittaa lausuntonne valmiuslakia koskien alla olevaan tekstikenttään

TE-uudistuksessa kunnille siirtyvä valtionosuus ei tule kattamaan tämän hetken tietojen mukaan työvoimapalveluihin tarvittavia kustannuksia. On siis varmistettava, että etenkin tällaisten muiden uudistusten lisäksi kunnille tulevat uudet tehtävät otetaan täysimääräisinä huomioon valtionosuuksien lisäyksissä.

Lehtilahti Susanna
Haapaveden kaupunki - Haapaveden kaupunki / työllisyyspalvelut